

Antennebeleid

Gemeente Heusden
15 mei 2012

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1 Beleidsmatig	7
1.1 Definitie	7
1.2 Onderscheid antennes	7
1.2.1 Soorten antennes	7
1.2.2 Groottes	7
1.3 Wet- en regelgeving	8
1.3.1 Nationaal Antennebeleid	8
1.3.2 Wet	8
1.3.3 Antenneconvenant voor vergunningvrije antennes	8
1.3.4 Gemeentelijk	8
1.4 Gezondheidsaspecten	9
1.4.1 Blootstellinglimiet	9
1.4.2 Onderzoek naar andere gezondheidseffecten	9
1.4.3 Volksgezondheid en plaatsing nieuwe antennes	10
1.5 Algemene beleiduitgangspunten	10
1.6 Aanvullende uitgangspunten per locatie	11
1.6.1 Gebiedsindeling	11
1.6.2 Direct aansluitend aan de rijksweg A59 of de provinciale weg N267	11
1.6.3 Bedrijventerreinen	11
1.6.4 Woonkernen	12
1.6.5 Buitengebied	12
1.7 Architectuur en landschappelijke inpassing	13
2 Uitvoering	15
2.1 Bestemmingsplansystematiek gemeente Heusden	15
2.2 Hoe om te gaan met nieuwe antennes?	15
2.2.1 Planvorming van woonwijken, bedrijventerreinen of andere projecten	15
2.2.2 Toetsing	15
2.2.3 Handhaving	15
3 Begrippenlijst	17
4 Bronnenlijst	18

Inleiding

Telecommunicatie neemt een belangrijke rol in, in onze samenleving. Steeds meer toepassingen vragen om een dekkend netwerk voor mobiele communicatie. Gevolg is een groeiend aantal zendmasten en antennes. Veel van de antennes zijn gemonteerd aan bestaande gebouwen, maar ook veel zijn gemonteerd op een zendmast. In deze beleidsnotitie worden de plaatsingsmogelijkheden voor de antennes onderzocht. De soorten antennes komen aan bod, evenals de gezondheidsaspecten, de inpassing in het landschap en de potentiële locaties in de gemeente Heusden. Om te komen tot een verantwoorde stedenbouwkundige, landschappelijke en maatschappelijke inpassing van deze masten is beleid ten aanzien van de locatiekeuze noodzakelijk.

Er is een onderscheid gemaakt tussen een beleidsmatig deel en een uitvoerend deel. Het beleidsmatig deel gaat eerst in op de definitie van het woord 'antenne'. Daarna komen de verschillende antennes aan bod in paragraaf 2. Wet en regelgeving volgt in paragraaf 3. De gezondheidsaspecten worden belicht in paragraaf 4. In paragraaf 5 wat de algemene beleiduitgangspunten zijn. Daarna wordt aangegeven hoe de gemeente Heusden de plaatsing van antennes in de verschillende deelgebieden terug wil zien. Vervolgens wordt in paragraaf 7 ingegaan op de landschappelijke inpassing.

Het uitvoerende deel geeft de (wettelijke) mogelijkheden weer om een antenne te kunnen plaatsen. Ook komt de bestemmingsplansystematiek van de gemeente Heusden aan bod. Tenslotte wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met toetsing en handhaving van nieuwe antennes.

Gemeente Heusden, 15 mei 2012

1 Beleidsmatig

1.1 Definitie

Over de omschrijving van het woord 'antenne' bestaat nogal eens verwarring of onduidelijkheid. Zo zijn er de antennes zelf, maar ook de mast.

Een antenne-installatie betreft het geheel van één of meerdere antennes, antennedragers, bedrading en apparatuur- of techniekkast met bijbehorende bevestigingsconstructie dat gebruikt wordt voor het verzenden en/of ontvangen van radiofrequente elektromagnetische velden.

Kortom, de *antenne* is maar een onderdeel van de hele *antenne-installatie*. Voor een verklaring van andere begrippen wordt verwezen naar de begrippenlijst.

1.2 Onderscheid antennes

1.2.1 Soorten antennes

Ruwweg kan in de hedendaagse markt het onderscheid gemaakt worden tussen een viertal antennes;

Mobiele telefonie:	Antennes ten behoeve van mobiele telefonie. Dit betreft de GSM- en UMTS-antennes;
C2000 antennes:	Dit zijn antennes ten behoeve van de communicatie tussen hulpdiensten, zoals politie, brandweer en ambulances;
Digitale televisie:	Antennes ten behoeve van digitale televisie en draadloos internet. Deze installaties zijn wat meer in opkomst en zijn afhankelijk van hoe de markt zich op dit gebied gaat ontwikkelen.
Overige antennes:	Onder deze categorie vallen schotelantennes en andere antennes voor de ontvangst van radio of Tv-signalen en sprietantennes, zoals bijvoorbeeld voor 27 MC zendinstallaties ('bakkies').

Momenteel zijn er 18 individuele installaties in de gemeente Heusden. Eén installatie kan meerdere antennes bevatten. Dit betekent dat sommige installaties gebruikt worden door meerdere providers. Dit wordt 'sitiesharing' genoemd. In principe zijn er geen negatieve gevolgen voor de zendmogelijkheden in het geval van sitiesharing, zolang de antennes ongeveer een meter uit elkaar geplaatst zijn. Sterker nog, sitiesharing wordt aangemoedigd door alle partijen.

1.2.2 Groottes

Een zendmast is een bouwwerk, geen gebouw zijnde. Er zijn twee door regelgeving afgebakende groottes van antenne-installaties. Het Rijk heeft regels opgesteld waarmee een aantal categorieën van antennes in bepaalde situaties vergunningvrij zijn. Voor de precieze regels daaromtrent wordt verwezen naar de brochure: '(Schotel)antennes, Wanneer bouwvergunningvrij, wanneer een bouwvergunning nodig?' van het Rijk. De twee categorieën van grootte zijn als volgt.

Tot 5 meter hoogte:	Antennes die tot vijf meter hoog zijn, zijn vergunningvrij. Dat betekent dat deze zonder toestemming van de gemeente geplaatst kunnen worden. Uitzondering is wanneer de antenne aan een monument of binnen een beschermd stads- of dorpsgezicht (Heusden) geplaatst wordt. De hoogte wordt gemeten vanaf de voet van de antenne-installatie of, indien bevestigd aan een gebouw, gemeten vanaf het snijvlak met het dak.

Voor schotelantennes geldt: deze zijn vergunningvrij tot 2 meter doorsnede en indien ze bevestigd zijn achter de voorgevel.

Hoger dan 5 m:

De installatie is omgevingsvergunningplichtig. Er dient dus een omgevingsvergunning aangevraagd te worden bij de gemeente, welke getoetst wordt aan het bestemmingsplan, de gemeentelijke bouwverordening en eventueel redelijke eisen van welstand.

De masten die ten behoeve van het C2000-netwerk geplaatst zijn, zijn altijd vergunningsvrij. Dit vanwege het grote maatschappelijke belang van deze masten. Uitzondering is als de antenne aan een monument bevestigd wordt of in een beschermd stads- of dorpsgezicht geplaatst wordt.

Afgezien van een kleine set aan richtlijnen voor vergunningvrije antennes voor telecommunicatie, stelt dit beleid geen kaders op voor vergunningvrije antennes. Sterker, de gemeente Heusden kan daar geen kaders voor opstellen. In dit stuk wordt dan ook niet ingegaan op schotelantennes of 27 MC-zendinstallaties.

1.3 Wet- en regelgeving

1.3.1 Nationaal Antennebeleid

Het kabinet heeft er voor gekozen een gericht antennebeleid te voeren om de juiste randvoorwaarden te scheppen die een snelle en zorgvuldige plaatsing van antennes mogelijk maken. De verschillende belangen komen daarbij aan bod. Het doel van het Nationaal Antennebeleid is het binnen duidelijke kaders van volksgezondheid, leefmilieu en veiligheid stimuleren en faciliteren van voldoende ruimte voor antenne-opstelpunten. De beleidspunten zijn verankerd in wetgeving en afspraken met de sector.

1.3.2 Wet

De Telecommunicatiewet is gebaseerd op Europese regelgeving. In de Telecommunicatiewet zijn regels opgenomen over het aanbieden van openbare telecommunicatie-infrastructuur en vergunningen voor het gebruik van frequentieruimte. Een belangrijk punt is de verplichting tot site-sharing, het delen van antenne-opstelpunten in artikel 3.11, lid 1 van die wet.

De milieuwetgeving geeft aan dat veel antennes niet vergunningplichtig zijn. Alleen als de antenne een hoog vermogen heeft (4 kW) of een elektro- of verbrandingsmotor heeft, zijn ze vergunningplichtig. Dit soort antennes komen zelden voor.

Daarnaast is voor de vergunningverlening vooral de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) van toepassing.

1.3.3 Antenneconvenant voor vergunningvrije antennes

Om ook de samenwerking met de sector te kunnen waarborgen heeft het Rijk het Antenneconvenant met de mobiele netwerkoperators en de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) gesloten. Om voor de bevolking, gemeente én operators houvast en duidelijkheid te bieden is in 2010 een landelijk convenant opgesteld. Hierin staan onder andere voorwaarden voor de plaatsing van de vergunningsvrije installaties. De gemeenten zélf zijn formeel geen partij bij het convenant, maar kunnen wel nakoming vorderen van de operators. Gemeenten blijven daarnaast ook geïnformeerd over waar antenne-installaties staan of komen door middel van een jaarlijks plaatsingsplan. Ook kan de gemeente aanvullende eisen stellen (zie 1.7).

1.3.4 Gemeentelijk

Momenteel is er nog geen beleid voor antennes binnen de gemeente Heusden. Dit document voorziet daarin. Nu, en ook in de toekomst, is het bestemmingsplan het eerste toetsingsinstrument. Vrijwel

overall is momenteel een antenne hoger dan 5 meter niet mogelijk. In sommige bestemmingsplannen is een ontheffingmogelijkheid opgenomen (binnenplanse ontheffing).

Een buitenplanse ontheffing is altijd een mogelijkheid. Het Besluit omgevingsrecht noemt in artikel 4 van bijlage II dat een ontheffing verleend kan worden voor een antenne met een mast, tot een maximumhoogte van 40 meter. Zou de totale hoogte meer dan 40 meter zijn, dan valt dit dus buiten de mogelijkheden zoals hierboven beschreven. Een nieuw bestemmingsplan zou in dat geval het plaatsen van de mast mogelijk kunnen maken. Ongeacht wat voor procedure toegepast wordt, blijft toetsing door verschillende vakgebieden binnen de ambtelijke organisatie noodzakelijk.

1.4 Gezondheidsaspecten

Mobiele communicatie maakt gebruik van radiofrequente elektromagnetische velden. Bij veel mensen bestaan zorgen over de mogelijke gevolgen van de straling voor de gezondheid. Gezondheidsklachten worden vaak toegeschreven aan de straling van antennes.

1.4.1 Blootstellinglimiet

In algemene experimenten met radiofrequente straling aangetoond aan dat de lichaamstemperatuur met een tiende tot een halve graad Celsius kan stijgen bij een energieopname van 4 Watt per kilogram lichaamsgewicht. Pas bij een langdurige verhoging van de lichaamstemperatuur met één graad Celsius of meer kunnen er nadelige gevolgen optreden voor de gezondheid. Met die wetenschap is er voor de zekerheid een algemene blootstellinglimiet geformuleerd:

“Als de energieopname uit het elektromagnetisch veld beneden de 4 Watt per kilogram blijft, zijn er geen nadelige effecten voor de gezondheid te verwachten.”

In de praktijk wordt echter een veiligheidsmarge toegepast; een factor 10 lager voor mensen die beroepshalve blootgesteld worden aan de velden, en een factor 50 voor het algemene publiek. Deze limieten worden ook door de Nederlandse overheid gehanteerd en zijn vastgelegd in regelgeving. Dat heeft er ook toe geleid dat er minimum afstanden tot antennes vastgesteld zijn, namelijk horizontaal een afstand van drie meter en in alle andere richtingen een halve meter. Doordat providers verplicht zijn zich te houden aan bovenstaande limieten en afstanden, zijn er voor omwonenden geen gezondheidsrisico's.

1.4.2 Onderzoek naar andere gezondheidseffecten

In de loop der jaren is veelvuldig onderzoek gedaan naar het effect van de straling van mobiele telefoons. In onderzoek¹ is vastgesteld dat er *geen* verband is gevonden tussen *kortdurige* blootstelling aan stralingsvelden en het welbevinden van mensen. Ook zijn er geen aanwijzingen gevonden dat de stralingsvelden de cognitieve functies (reactiesnelheid, geheugen e.d.) beïnvloeden.

Wat betreft de gezondheidseffecten op *langere termijn* zijn op basis van de huidige kennis, tot op heden ook geen verbanden geconstateerd. Ook voor de gebruikers van mobiele telefoons is er op basis van de huidige kennis geen reden te adviseren het gebruik van mobiele telefoons te beperken. Het standpunt van verschillende organisaties is dat er geen bewijs is voor verandering van regelgeving.² Ook de Gezondheidsraad hanteert dit standpunt. In alle adviezen die van de Gezondheidsraad zijn verschenen, geeft ze aan dat gezondheidseffecten op korte termijn van

¹ door TNO (Cofam-I) en door Zwitserse wetenschappers (Cofam-II)

² Het standpunt van de GGD en het Landelijk Centrum voor Medische Milieukunde (LCM) is dat er op basis van het gedane onderzoek geen argumenten zijn om te pleiten voor een wijziging van de vergunningverlening en de eisen voor UMTS-antennes.

antennes niet zijn aangetoond. Over klachten door langdurige blootstelling geeft zij aan dat deze niet te verwachten zijn. In beide gevallen geldt dat de blootstellinglimieten uit paragraaf 1.4.1 niet mogen worden overschreden. Ook de World Health Organisation (WHO) heeft een vergelijkbaar standpunt ingenomen. Overigens blijft de WHO wel nieuw onderzoek naar de relatie tussen de elektromagnetische velden en de gezondheid ondersteunen. De Nederlandse Gezondheidsraad heeft ook dit standpunt ingenomen.

1.4.3 Volksgezondheid en plaatsing nieuwe antennes

Gezien de bovenstaande standpunten en onderzoek bestaan er vanuit de volksgezondheid geen bezwaren tegen de plaatsing van antennes. De Raad van State heeft zich inmiddels in meerdere uitspraken hierover uitgelaten. Een voorbeeld is een beroepszaak van de gemeente Bronckhorst (200508690/1). Naar het oordeel van de Raad van State mocht het gemeentebestuur zich aansluiten bij het standpunt van de regering dat er op basis van de aanwezige onderzoeken geen aanleiding bestaat om de plaatsing van antenne-installaties bij woonbebouwing te voorkomen.

De gemeente Heusden ziet dan ook geen aanleiding om op grond daarvan te stoppen met het verlenen van medewerking aan bouwaanvragen voor antennes. Dat betekent dat medewerking of de weigering daarvan op basis van ruimtelijke argumenten plaats zal vinden, niet op basis van gezondheidsaspecten.

1.5 Algemene beleiduitgangspunten

1. Sitiesharing

Operators moeten wettelijk verplicht gebruik maken van elkaars masten (sitiesharing). Dit beperkt het aantal opstelpunten dat nodig is. Een schriftelijke motivatie is verplicht indien aangegeven wordt dat dit niet mogelijk is.

2. Gezondheidsnormen

Bij de plaatsing van de masten dient te worden voldaan aan de gezondheidsnormen, zoals opgesteld in de Richtlijn van de gezondheidsraad. De minister van volksgezondheid heeft uitgesproken dat er bij toepassing van deze normen geen aanleiding is vanwege gezondheidsaspecten antenne-installaties van woongebouwen te weren. De Gemeente Heusden wil hier voor vergunningplichtige installaties extra zorgvuldigheid naar de burger betrachten. Alleen wanneer uit een schriftelijke motivatie blijkt dat plaatsing op een andere locatie onmogelijk is zal plaatsing op een woongebouw, met instemming van de eigenaar, worden toegestaan.

3. Plaatsen op of bij bestaande bouwwerken

Plaatsing op bestaande antennemasten of andere bouwwerken geen gebouw zijnde zoals hoogspanningsmasten, lichtmasten, verkeersportalen, windturbines, silo's en andere bestaande hoge bouwwerken, geen woongebouwen zijnde, heeft nadrukkelijk de voorkeur.

4. Stedenbouwkundige situatie

Bij de realisering van de antenne-installaties dient zoveel mogelijk rekening gehouden te worden met de plaatselijke en toekomstige stedenbouwkundige situatie. De antenne en eventuele mast moeten passen binnen de omgeving en mogen niet beeldbepalend worden.

Dit betekent: Geen plaatsing direct binnen 50 meter afstand van een woning.

De antenne-installaties, alsmede de bijbehorende technische installaties en de bedrading moeten door middel van zorgvuldige materiaal- en kleurkeuze in de omgeving ingepast worden.

Antenne-installaties op bestaande gebouwen dienen zoveel mogelijk in de architectuur ingepast te worden. Ook bij voorkeur zoveel mogelijk uit het zicht, dus bijvoorbeeld op het midden van een plat dak.

5. *Cultuurhistorisch bijzondere en waardevolle gebouwen*

Geen antenne-installaties op cultuurhistorisch bijzondere en waardevolle gebouwen die door hun vorm en architectuur geheel ontzien dienen te worden. Bij plaatsing ontstaat vrijwel zeker schade aan het cultuurhistorisch erfgoed.

6. *Gemeenschappelijke drager*

Bij plaatsing van meerdere antennes op een gebouw geven meerdere kleine masten een rommelige aanblik. Indien op een dak meerdere antennes geplaatst worden moet dit op een gemeenschappelijke drager gebeuren.

1.6 Aanvullende uitgangspunten per locatie

1.6.1 Gebiedsindeling

Niet elke locatie is even geschikt voor het plaatsen van een antenne-installatie. Landschappelijk gezien is het bij het plaatsen van nieuwe masten gewenst om de aansluiting te zoeken bij bestaande objecten en structuren. Geschikte locaties zijn: Bedrijventerreinen, langs grote verkeersroutes (A59, provinciale weg, Bergsche Maas), in en nabij bosgebieden en bij recreatieve locaties. Minder geschikte locaties zijn woongebieden en open gebieden. De vesting Heusden en gebieden met belangrijke (cultuurhistorische) natuurwaarden zijn niet of nauwelijks geschikt.

Om te komen tot een verantwoorde ruimtelijke inpassing kiest de gemeente Heusden voor een gebiedsgerichte aanpak. Dat betekent concreet dat er bij elk gebied een aantal voorwaarden naar voren komen waaraan plaatsing moet voldoen. Daarnaast hanteert Heusden een prioritering van de verschillende gebieden. Plaatsing van een installatie geschiedt bij voorkeur in het gebied dat als eerste op de lijst staat. Vervolgens de tweede, enzovoorts. De aanvrager dient in dat geval te beargumenteren waarom gekozen is voor een lager geprioriteerd gebied.

De gebieden op volgorde van prioritering:

1. Direct aansluitend aan de rijksweg A59 of de provinciale weg N267
2. Op bedrijventerreinen
3. In woonkernen (waaronder sportterreinen)
4. In het buitengebied

1.6.2 Direct aansluitend aan de rijksweg A59 of de provinciale weg N267

De twee grootste wegen binnen de gemeente zijn bij uitstek geschikt voor plaatsing van antenne-installaties. Langs deze wegen hebben de antennes een zo klein mogelijke impact. De vangrails, geluidschermen, snelwegportalen en viaducten hebben een vergelijkbare uitstraling als een antennemast. De wegen hebben een uitstraling waar de antenne-installaties binnen passen. Knelpunten kunnen locaties zijn waar snelwegen dichtbij woongebieden liggen. Op sommige plaatsen in Heusden liggen woningen vlakbij de snelweg. In dat geval is plaatsing niet mogelijk.

Voorwaarde:

Losstaande antenne-installaties mogen gebouwd worden met een maximale bouwhoogte van 40 meter boven maaiveld;

1.6.3 Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen zijn de aangewezen gebieden met een clustering van bedrijven en welke voortkomen uit het bestemmingsplan voor de terreinen en het provinciaal beleid. Wegens de aanwezige bebouwing en materialisering (groot, metaal en kunststof) zullen antenne-installaties hier minder opvallen dan in de bebouwde kom. Wegens de grote gebouwen is bovendien makkelijker een plek voor vergunningsvrije antennes te vinden. Aanwezige reclamezuilen kunnen ook van pas komen.

Voorwaarden:

1. Losstaande antenne-installaties mogen gebouwd worden met een maximale bouwhoogte van 40 meter boven maaiveld;
2. Losstaande antenne-installaties dienen qua locatie en afmetingen zoveel mogelijk de aansluiting te zoeken met bestaande gebouwen en bouwwerken, zoals hoge gebouwen e.d.;

1.6.4 Woonkernen

Dit gebiedstype is het gebied in de gemeente wat opgenomen is in de 'komplannen' van de gemeente. De 'komplannen' zijn de bestemmingsplannen voor Drunen (Noord en Zuid), Nieuwkuijk, Kom Vlijmen inclusief de kern Vliedberg, Haarsteeg, Elshout, Herpt, Oudheusden en Heusden.

De bebouwde kom bestaat voornamelijk uit woongebieden, gecombineerd met de centrumgebieden van de kernen en enkele kernrandgebieden. In de bebouwde kom gaat de voorkeur uit van plaatsing van vergunningsvrije antennes boven op zichzelf staande antenne-installaties. Kortom, plaatsing aan hoge gebouwen of aan bestaande masten gaat boven nieuwe masten. De impact van een mast op de leefomgeving is namelijk simpelweg vaak te groot.

Voorwaarden:

1. Losstaande antenne-installaties mogen gebouwd worden met een maximale bouwhoogte van 25 meter boven maaiveld;
2. Plaatsing van de antenne-installatie zoveel mogelijk in kernrandgebieden of op sportterreinen, teneinde de verstoring van het beeld in woongebieden te voorkomen;
3. Antenne-installaties zoveel mogelijk op bestaande gebouwen zonder woonfunctie of bouwwerken plaatsen;
4. Indien gebouwen zonder woonfunctie niet mogelijk is, dan een gebouw met een woonfunctie;
5. Plaatsing op een gebouw bij voorkeur uit het zicht;

1.6.5 Buitengebied

Het buitengebied bestaat uit de rest van de gemeente en wordt ook wel aangeduid als landelijk gebied. Hieronder vallen agrarische gebieden, maar ook natuur- en recreatiegebieden.

Hoofduitgangspunt in dit gebied is dat de antenne-installaties zo weinig mogelijk een verstoring van de horizon op moeten leveren. Het buitengebied in de gemeente bestaat uit veel verschillende gebieden, maar in alle gebieden is een antenne-installatie een min of meer vreemd element.

Bij voorkeur worden antennes aan bestaande elementen geplaatst, zoals hoogspanningsmasten, verkeersportalen, silo's en dergelijke. Als dat niet mogelijk is, dan geschiedt plaatsing nabij gebouwde elementen zoals een agrarisch bedrijf, wegen, viaducten en dergelijke. Vanwege de landschappelijke impact verdient het extra zorg om te zoeken naar dergelijke elementen in het landschap.

Verder speelt mee of het gebied een open of een besloten landschap is. Een installatie in een open landschap valt meer op. Plaatsing in of aan een bos of groep bomen kan hier uitkomst bieden.

Uitzondering vormen natuurgebieden, als het gaat om een beschermd natuurgebied dient er met grote terughoudendheid gekeken te worden naar de mogelijkheden voor een antenne-installatie.

Voorwaarden:

1. Losstaande antenne-installaties mogen gebouwd worden met een maximale bouwhoogte van 25 meter boven maaiveld;
2. Indien aansluiting bij bouwwerken niet mogelijk is, plaatsing van losstaande antenne-installaties zoveel mogelijk beperken in open gebied. Plaatsing aan lanen, tussen bomen of in bosjes;
3. Geen plaatsing in beschermd natuurgebied.

1.7 Architectuur en landschappelijke inpassing

Er bestaan verschillende antennes en er zijn verschillende plekken en manieren om deze te plaatsen. Dit betekent dus ook een verschillende mate van invloed op het landschap. Het spreekt voor zichzelf dat masten groter dan 40 meter op veel plaatsen moeilijk in te passen zijn in het landschap.

Ook van kleinere masten moet getoetst worden of deze wel in het landschap in te passen zijn. Wat betreft de vergunningsvrije antennes zijn de operators volgens het convenant verplicht om zich te houden aan objectieve richtlijnen wat betreft kleurstelling. De volgende richtlijnen dienen in acht genomen te worden voor het plaatsen van vergunningsvrije antennes;

- Gedekte kleurstelling, veelal betekent dit variërend van middengrijs tot donkergrijs, indien passend bij kleurstelling bevestigingsvlak;
- Indien gedekte kleurstelling niet mogelijk, aansluiting op kleurstelling bevestigingsvlak;
- Indien mogelijk aansluiting op materialisering bevestigingsvlak (bijv. schildering in baksteenpatroon of houtnerf);
- Op visueel ondergeschikte plaatsen op het gebouw.

Vergunningsvrije antennes, kunnen indien er sprake is van ernstige mate van strijdigheid met redelijk eisen van welstand aangeschreven worden tot het treffen van voorzieningen. Dit laatste geldt overigens alleen als sprake is van een gebied waarvoor een welstandstoets geldt. Gewenst is om de antenne zoveel mogelijk in te passen in de architectonische kenmerken van het gebouw. Verder moeten de antennes altijd voldoen aan het Bouwbesluit.

Al met al bestaan er voor zowel de vergunningplichtige en vergunningvrije antennes goede mogelijkheden om de antenne te 'camoufleren'. Voorbeelden zijn:

- Schilderen in de kleur van het gebouw of het materiaal waaraan het bevestigd wordt.
- Plaatsing aan bouwwerken geplaatst worden die een vergelijkbaar uiterlijk hebben, zoals hoogspanningsmasten, licht- of reclamemasten of een brug.

De gemeente Heusden vraagt van operators om bij plaatsing van een losse antenne zoveel mogelijk de camouflagemogelijkheden te onderzoeken om daarmee het straatbeeld te beschermen. Het zoveel mogelijk toepassen van camouflagemogelijkheden is verplicht bij plaatsing in de nabijheid van monumenten, in het beschermd stadsgezicht en in welstandtoetsplichtige gebieden. De beelden hieronder tonen een aantal camouflagemethoden.

Kerktorens met in baksteenpatronen geschilderde antennes

Kunstboom met antennes

Antennes aan Ikea-bord (zowel in geel als blauw meegespoten)

2 Uitvoering

2.1 Bestemmingsplansystematiek gemeente Heusden

In lang niet alle geldende bestemmingsplannen van de gemeente Heusden is de mogelijkheid opgenomen om een antenne-installatie of -mast te plaatsen. De gemeente Heusden hanteert voor de nieuw te maken bestemmingsplannen een bestemmingsplansystematiek, vastgelegd in een handboek en een set modelregels, waarop het bestemmingsplan gebaseerd wordt. De mogelijkheden tot het plaatsen van een antenne(mast) zijn verschillend per bestemming. In geen enkele bestemming is echter een mast van meer dan 16 meter hoogte rechtstreeks toegestaan.

Zoals in paragraaf 6 van deel A 'Beleid' beschreven staat, is niet elke locatie en dus niet elke bestemming geschikt voor een installatie van meer dan 5 meter hoog. Rechtstreeks opnemen van de mogelijkheid om een antennemast te bouwen kan leiden tot stedenbouwkundige bezwaren. Zo mag plaatsing op een bedrijventerrein tot 40 meter hoog, maar als die bedrijvenbestemming direct naast een woonbestemming ligt, dan ligt plaatsing niet voor de hand.

Door de mogelijkheid voor bouw niet rechtstreeks op te nemen, maar een limitatief stelsel vast te leggen kan getoetst worden of een locatie geschikt is voor plaatsing. Er zal dan moeten worden afgeweken van het bestemmingsplan waardoor er aan de beleidsuitgangspunten en aan stedenbouwkundige waarden getoetst kan worden. De bestemmingsplansystematiek zal dan ook niet aangepast worden.

2.2 Hoe om te gaan met nieuwe antennes?

2.2.1 Planvorming van woonwijken, bedrijventerreinen of andere projecten

De ontwikkeling van een nieuwe woonwijk of een nieuw bedrijventerrein kan voor de mobiele netwerkkoperators aanleiding zijn voor het verkennen van nieuwe zoekgebieden op deze locaties. Daar komt bij dat juist in nieuwe gebieden de masten wellicht makkelijker te plaatsen zijn, en/of dat er al rekening met een mogelijke mast gehouden kan worden. De gemeente Heusden zal daarom MoNet op de hoogte stellen van nieuwbouwprojecten. De beleidsuitgangspunten vormen het toetsingskader.

2.2.2 Toetsing

Vergunningsvrije antennes kunnen niet getoetst worden aan het bestemmingsplan of andere regelgeving, de vergunningplichtige antennes wel. Voor in het geval de antenne niet past, is een vervolprocedure noodzakelijk. In die gevallen zal getoetst worden aan de algemene en gebiedsspecifieke beleidsuitgangspunten. De *aanvrager* zal moeten beargumenteren waarom plaatsing noodzakelijk is en waarom dat nodig is op die specifieke locatie en dat hij voldoet aan de voorwaarden. Ook moeten andere mogelijkheden onderzocht worden. De *gemeente* overweegt vervolgens of zij akkoord is.

2.2.3 Handhaving

Vergunningsvrije/kleine installaties

Indien het een vergunningvrije antenne van een telecomoperator betreft, kan er gerefereerd worden aan het eerder genoemde convenant. In paragraaf 1.7 staat een lijst van richtlijnen voor het uiterlijk van de antennes genoemd. Indien geconstateerd wordt dat een nieuwe antenne bevestigd wordt of is, en niet binnen die richtlijnen past, kan een nakoming worden gevorderd (boete). Dat laatste kan overigens alleen via een privaatrechtelijke procedure.

Grote installaties

Een middelgrote of grote installatie valt vaak snel op. Ook is eenvoudig na te gaan of de juiste vergunningen verkregen zijn. Er zijn geen speciale maatregelen voor dit soort installaties opgenomen.

3 Begrippenlijst

Antenne	Een mechanisch apparaat dat wisselstroom omzet in elektromagnetische golven (straling) of vice versa. Voorbeelden zijn antennes voor mobiele telefonie, digitale televisie, communicatie van veiligheidsdiensten en semaforie.
Antenne-installatie	Een antenne-installatie betreft het geheel van één of meerdere antennes, antenedrager, bedrading en apparatuur- of techniekkast met bijbehorende bevestigingsconstructie dat gebruikt wordt voor het verzenden en/of ontvangen van radiofrequente elektromagnetische velden.
Antennemast	Een hoge constructie waaraan één of meerdere antennes bevestigd zijn. De mast kan een buis zijn, maar bijvoorbeeld ook een vakwerkmast.
GSM	Global System for Mobile Communications. De tweede standaard voor digitale mobiele telefonie.
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System. De opvolger van GSM.
Sitesharing	Het gebruik van één antennemast door meerdere telecomoperators.
Blootstellinglimiet	Het maximum aan energieopname uit het elektrisch veld waaraan een mens blootgesteld mag worden, zonder dat er schade ontstaat voor de gezondheid.
Komplan	Bestemmingsplan voor gebied gelegen in de stedenbouwkundige bebouwde kom.
Binnenplanse ontheffing	Ontheffingsmogelijkheid opgenomen in het geldende bestemmingsplan. Ontheffing conform art. 2.12, lid 1, sub a, onder 1 van de Wabo
Buitenplanse ontheffing	Ontheffingsmogelijkheid niet opgenomen in het geldende bestemmingsplan, maar opgenomen in 2.12, lid 1, sub a, onder 2 van de Wabo
Vergunningplichtig	Er mag niet zonder een omgevingsvergunning gebouwd worden.
Vergunningvrij	Er mag zonder omgevingsvergunning gebouwd worden. Verankerd in art. 2, lid 17 van bijlage 2 Bor.
Telecomoperator	Telefoonmaatschappij die voorziet in netwerk-, geluid- en datadiensten voor mobiele telefoongebruikers. Ten tijde van dit stuk: KPN, T-Mobile en Vodafone

4 Bronnenlijst

Literatuur

'Brochure '(Schotel)antennes, Wanneer bouwvergunningsvrij, wanneer een bouwvergunning nodig?', Ministerie van VROM, jaartal onbekend

'Convenant GSM-antennes', VNG, operators en het rijk, 11 juni 2002

'Convenant GSM-antennes' (herziening 2010), VNG, operators en het rijk, 28 september 2010

'Plaatsingsplan gemeente Heusden', MoNet, 4 mei 2011

'Epidemiological Evidence for a Health Risk from Mobile Phone Base Stations', Khurana et al, International Journal of Occupational and Environmental Health, Nr. 16/Nr. 3, juli/september 2010

Uitspraak hoger beroep (200508690/1), Raad van State, 19 juli 2006

Internet

www.antennebureau.nl

www.antenneregister.nl

www.minvrom.nl

www.monet-info.nl